Aan: Gemeenteraden en griffiers van Nederlandse gemeenten
Betreft: VN-verdrag Handicap – Samen aan de slag op lokaal niveau

Geachte raadsleden,

Allereerst willen wij u van harte feliciteren met uw verkiezing tot gemeenteraadslid. U staat aan het begin van een nieuwe periode waarin belangrijke keuzes gemaakt zullen worden voor de toekomst van ons land. Wij wensen u veel wijsheid en daadkracht toe bij het vervullen van deze verantwoordelijke taak.

Met deze brief willen we aandacht vragen voor een onderwerp dat veel inwoners van uw gemeente aan het hart gaat, namelijk de implementatie van het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap[1] (verder VN-verdrag Handicap). Nederland heeft dit verdrag in 2016 geratificeerd. Daarmee heeft ons land zich verplicht om te werken aan een samenleving waarin mensen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan alle aspecten van het leven. Dit is inmiddels 10 jaar geleden. Toch ervaren mensen met een beperking nog veel drempels om zelfstandig en gelijkwaardig deel te nemen aan de samenleving. Een belangrijk deel van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het VN-verdrag ligt bij de gemeenten. Zij spelen immers een sleutelrol bij onderwerpen zoals toegankelijkheid van de openbare ruimte, onderwijshuisvesting, participatie, werk, vervoer, wonen, cultuur en sport.

Het VN-verdrag Handicap hanteert een brede definitie van mensen met een beperking: het gaat om mensen met fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die hen **in wisselwerking met drempels** in de samenleving kunnen belemmeren om volledig en effectief deel te nemen aan de samenleving. Volgens deze definitie heeft ongeveer 1 op de 9 inwoners van uw gemeente een beperking. Uit de praktijk blijkt dat maatregelen die primair bedoeld zijn mensen met een beperking gunstig zijn voor een veel grotere groep of andere positieve effecten hebben. Ook blijkt in de praktijk dat maatregelen die gelijkwaardige deelname aan de samenleving voor het mensen met een beperking mogelijk maken, uiteindelijk diezelfde samenleving geld oplevert. Zo verandert zorgen voor in bijdragen aan.

De rijksoverheid werkt momenteel met de Werkagenda VN-verdrag Handicap 2025-2030[2], waarin wordt beschreven hoe Nederland de komende jaren stappen wil zetten richting een inclusieve samenleving. In deze agenda wordt ook het belang van lokale uitvoering benadrukt. De komende gemeenteraadsperiode biedt daarom een belangrijk moment om de lokale implementatie van het VN-verdrag verder te versterken.

Wij vragen gemeenten daarom om in de komende bestuursperiode aandacht te besteden aan de volgende punten:

1. **Werk aan verdere opbouw van kennis over het VN-verdrag Handicap en de vertaling naar beleid en praktijk op ambtelijk en politiek niveau**
   Voor een goede implementatie van de grondbeginselen is het noodzakelijk dat iedere ambtenaar en politicus deze grondbeginselen weet toe te passen in zijn of haar dagelijkse werk. Het College Rechten van de Mens heeft als onafhankelijk toezichthouder in 2025 onderzoek gedaan naar de

[1] VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap
[2] Werkagenda VN-verdrag Handicap 2025-2030

toepassing van de grondbeginselen uit het VN-Verdrag Handicap in Nederlandse wet- en regelgeving. Hieruit blijkt dat de grondbeginselen nog onvoldoende verankerd zijn en gebruikt worden bij het vormgeven van beleid, wet- en regelgeving[3]. Het College heeft een praktische handreiking ontwikkeld waarmee u het VN-verdrag eenvoudig kunt toepassen bij lokaal beleid. zie de “Handreiking bij het maken en uitvoeren van beleid en regelgeving in het licht van het VN verdrag handicap”[4].

2. **Borg structurele betrokkenheid van ervaringsdeskundigen**
   Het VN-verdrag benadrukt het principe “Niets over ons zonder ons”. Betrek daarom inwoners met een beperking en hun organisaties structureel bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid. Dit geldt nadrukkelijk ook voor kinderen en jongeren met een beperking en hun ouders. Hun ervaringen en perspectieven zijn essentieel bij het vormgeven van inclusief beleid.

3. **Ontwikkel of versterk een Lokale Inclusie Agenda**
   Gemeenten hebben de opdracht om te werken aan een Lokale Inclusie Agenda (LIA). Deze verplichting is voortgekomen uit een amendement van de Tweede Kamer bij de ratificatie van het VN-verdrag (2016)[5]. De LIA is bedoeld als instrument om structureel en samen met inwoners met een beperking te werken aan inclusie. Inclusiebeleid is niet statisch. Conform dit amendement onderzoekt de gemeente bij elk nieuw voorstel, verordening of project wat het gewenste perspectief is vanuit het verdragskader en welke effecten het voorgenomen beleid heeft voor mensen met een beperking en hoe de door hen ervaren drempels kunnen worden weggenomen.

4. **Werk concreet aan toegankelijkheid**
   Toegankelijkheid van gebouwen (ook scholen), openbare ruimte, informatie en dienstverlening is een van de basisvoorwaarden voor zelfstandige en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Als voorbeeld verwijzen we naar de radio-uitzending van Pointer van 21 maart 2026[6]. Wij roepen gemeenten op om toegankelijkheid systematisch mee te nemen in beleid, aanbestedingen en projecten. Dit kan bijvoorbeeld door toepassing van bestaande normen en richtlijnen, zoals toegankelijkheidsnormen voor gebouwen en publieke voorzieningen nog liever door de recent ontwikkelde NEN-norm 9120[7] verplicht te stellen.

5. **Maak gebruik van bestaande handvatten en deel goede voorbeelden**
   Veel gemeenten zetten al stappen richting inclusie. Door gebruik te maken van bestaande handreikingen, handleidingen en goede voorbeelden kunnen gemeenten sneller vooruitgang boeken. Het delen van ervaringen tussen gemeenten kan helpen om inclusiebeleid concreet en uitvoerbaar te maken.

---

[3] Monitor VN-verdrag handicap 2025 - De grondbeginselen van het VN-verdrag handicap als basis van wetgeving en beleid
[4] Handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap
[5] Nader gewijzigd amendement van de leden Van der Staaij en Bergkamp ter vervanging van dat gedrukt onder nr. 19 (Kamerstuk 33 990-35)
[6] Radio-uitzending van Pointer van 21 maart 2026
[7] NEN 9120 – Toegankelijkheid van gebouwen

Wij gaan als VN-ambassadeurs, ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers graag met gemeenten in gesprek over hoe deze ambities lokaal vorm kunnen krijgen. In de bijlage hebben wij zes concrete acties opgenomen die gemeenten direct kunnen gebruiken bij de uitvoering van het VN-verdrag op lokaal niveau.

Een inclusieve samenleving ontstaat immers niet vanzelf – maar samen kunnen we er wel aan werken.

Met vriendelijke groet,

Andrea Naphegyi
Voorzitter Vereniging Inclusie Nederland

Patty van Belle
Voorzitter Coalitie voor Inclusie

Deze oproep wordt ondersteund door Ieder(in)

Contactgegevens:

Margit van Hoeve
margit.van.hoeve@coalitievoorinclusie.nl
telefoon: +31 6 40725710

Marieke de Koning
marieke.de.koning@coalitievoorinclusie.nl
telefoon: +31 6 18768543

Bijlage – Zes concrete acties voor gemeenten voor de lokale uitvoering van het VN-verdrag Handicap

Gemeenten kunnen in het eerste jaar van de nieuwe bestuursperiode al belangrijke stappen zetten om het VN-verdrag Handicap lokaal in praktijk te brengen. Hieronder zes concrete acties.

1. **Werk aan kennisopbouw over het VN-verdrag in beleid en de vertaling naar de praktijk op ambtelijk en politiek niveau**
   Gebruik daarbij de handreiking die het College Rechten van de Mens heeft ontwikkeld voor provincies en gemeenten voor het maken en uitvoeren van beleid en regelgeving in het licht van het VN-verdrag Handicap[8].

2. **Richt een structurele overlegstructuur met ervaringsdeskundigen in**
   Betrek inwoners met een beperking structureel bij beleid en uitvoering. Dit kan bijvoorbeeld door:

- een klankbordgroep of adviesraad;
- participatie in werkgroepen; en
- structureel overleg met belangenorganisaties.

Dit geeft invulling aan het VN-principe “Niets over ons zonder ons”.

3. **Stel een Lokale Inclusie Agenda op of actualiseer deze**
   Werk samen met inwoners met een beperking en hun organisaties aan een Lokale Inclusie Agenda (LIA) met duidelijke prioriteiten en een planning voor de komende jaren.

   Zorg dat de agenda:

- concrete doelen bevat;
- gekoppeld is aan gemeentelijk beleid; en
- periodiek wordt geëvalueerd.

4. Maak toegankelijkheid een standaard onderdeel van beleid en aanbestedingen
Neem toegankelijkheid structureel op in gemeentelijk beleid, projecten en aanbestedingen.

Denk bijvoorbeeld aan:

- toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen (en schoolgebouwen);
- openbare ruimte;
- websites en digitale dienstverlening; en
- evenementen en culturele voorzieningen.

Gebruik waar mogelijk bestaande normen en richtlijnen, zoals de recente NEN-norm 9120.

[8] Handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap

5. Voer een toegankelijkheidsscan uit van gemeentelijke voorzieningen
Laat in kaart brengen hoe toegankelijk gemeentelijke voorzieningen zijn, bijvoorbeeld:

- gemeentelijke gebouwen (ook schoolgebouwen);
- openbaar vervoer en haltes;
- publieke websites en informatie; en culturele en sportvoorzieningen.

Gebruik deze scan als basis voor een meerjarig verbeterplan.

6. Zorg voor duidelijke verantwoordelijkheid en budget
Inclusiebeleid werkt alleen als er ook verantwoordelijkheid en middelen zijn.

Daarom is het belangrijk om:

- inclusie te beleggen bij een wethouder en beleidsafdeling;
- een vast budget te reserveren voor inclusiemaatregelen en participatie; en
- voortgang jaarlijks te bespreken in de gemeenteraad.

Het VN-verdrag vraagt niet alleen om beleid, maar ook om concrete stappen in de praktijk. Samen met inwoners, ervaringsdeskundigen en lokale organisaties kan inclusie stap voor stap worden gerealiseerd.